

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s pošlino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravništvo „Slovenski Gospodar“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin, na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrate za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. Nezaprete reklamacije so pošlino proste.

Kmet na razpotju.

Ze rajna Avstrija je izmoznala naše dobro slovensko kmečko ljudstvo z neusmiljeno kruto vojno do skrajnosti. Pobila, ohromila in potvorila je najboljše delavne kmečke moči do delanezmožnosti, pobrala mu je živino in poljske pridelke, naš kmet je bil ob razsula le še na pol živ in poln telesnih in gospodarskih ran.

Sprejela je naše vsestransko ranjenega in bolečavega kmeta Jugoslavija. Tedaj v prvem ubratnem nam obzoru, ko so zakrmarili našo novo državo možje vesti in odgovornosti pred Bogom in javnostjo, zavladala je po naši želji in izžerpani Sloveniji trenutno blagostanje in obilica. Dobiti je bilo vsega za življenje najpotrebnejšega, kar smo po deželi že prebridko pogrešali v trhli in mirujoči Avstriji. Vendar jugoslovanski blagostan bil je te žalostne samo nekaj mesečni svitli žar na obnebu komaj rojene Jugoslavije. To občno zadovolje v okrilju nove naše države trajalo je le tako dolgo, dokler so stali pri vladnem krmilu možje, ki so združili trobraški narod pod skupni državni krov in ki tudi na ministrskih stoele niso pozabili na težnje, zahteve in življenske potrebe onega stanu, ki tvori temelj naši državi, to je naš kmečki stan.

Komaj pa je bila strmoglavljena naša prva vlada v Beogradu, vlada zastopnikov osebno kmečkega naroda, in se prismočila na ministrski voz vlada zastopnikov meščanstva, uradništva in delavskih slojev (demokratov in socialstov), zaječala je pod kolami te vladne samokolnice cela Jugoslavija in najbolj pa vedno zatirani kmečki stan.

Sedanja demokratično-socialistična vlada je dosedaj znala deliti med kmete mesto obleke, usnja, soli, poljskih strojev in drugih potrebščin edino le nove neopravičene in neizmerno visoke davke. Tema davčnemu darilu demokratov kmetu bi radi se pridjali socialisti svojega — osemurni delavnik tudi za poljske delavce, katere rabi kmet. Povrk pa še pridigujejo in raznašajo socialni demokrati kmeta na vseh svojih shodih in zborovanjih, da je kapitalist, vojni dobičkar, kateremu je treba še marsikaj odvzeti in ga povreči popolni komandi socialistov. Saj pa itak lahko razsodi vsak trezno misleč kmet sam, kaj so mu dosedaj ponudili vlada demokrati in socialisti. Nič! Samo zlo in nova davčna bremena.

Bi ljudje demokrati in socialisti razpisujejo sedaj nove volitve v občinske odbore in državni zbor.

Sedaj pri tej volilni priliki, ko jim gre za vaječi vladne samokolnice zopet poznajo kmeta, pišejo po svojih glasilih kmeta ljubeče ter vabeče, so se razlezli in razpasli po deželi potom svojih agitatorjev, ki obljubljajo kmetom deveto demokratično-socialistično nebo: v srcu in v resnici pa že pripravljajo pekel novih muk, v katerega bi pognali naše kmečko ljudstvo, ako bi jim slo tudi tokrat na lim in potegnulo s temi pijavkami pri občinskih in državnozbornskih volitvah.

Sedaj ob času volitev se godi našemu kmetu tako kot nekoč starogrškemu junaku Herakleju, ki je stal na razpotju in ste mu ponujali na prostovoljno izbiro lepoto in čednost. Junak Heraklej se je oklenil rajši čednosti, časi je znal, da ga čaka za to izvolitev napor in delo.

Našemu slovenskemu Herakleju — kmetu ponujajo demokrati (liberalci in samostojni) ter socialisti lepoto, ako bo volil z njimi. No, pa saj to lepoto pozna naš kmet, jo je že tudi dovolj okusil pod sedanjo demokratično-socialistično vlado. Ta kmeta ponujena demokratično-socialistična lepota bodo novi davki in nova bremena.

Slovenska ljudska stranka in Kmečka zveza pa ponujata, a ko bo šel z njima v volilni boj čednost, ljubezen, smisel in delo za izboljšanje kmečkega gorja in olajšanje sedaj mu natovorjenih davčnih bremen. Ča je temu res tako je dokazala naša stranka in Kmečka zveza že pod rajno Avstrijo, ko so je edina borila za dobrobit zatiranega kmeta, dokazala pa tudi pod svobodnim solncem Jugoslavije, ko je bil naš dr. Korošec minister prehrane na občno jugoslovansko zadovoljnost.

Se enkrat vsi pod sedanjo demokratično-socialistično vlado nezadovoljni kmetje, kmalu boste stali na razpotju občinskih in državnozbornskih volitev. Skažite se na tem za prihodnji dobrobit kmečkega stanu vevlačnemu razpotju prave junake — Herakleje, ki bodo volili čednost — Kmečko zvezo, moče, ki poznajo in se bojijo Boga in vesti. Kajti edino oni ljudski zastopnik, ki se čuti odgovornega za svoja dejanja pri vladi pred Bogom in vestjo, se bo tudi potegoval za izboljšanje sedaj prebridkita kmečkita teženja in bremen. Odgovornost čuteče moče pred Bogom in vestje boste dobili in našli edinole v naši Kmečki zvezi. Slovenski Herakleji v boj za čednost — za našo Kmečko zvezo!

Poglejmo resnici v obraz!

J. Vesenjaki.

Iz raznovrstnih listov lahko povzamemo dejstvo, kako socialnodemokrati minister Korač zagovarja izuenjavo naše krone v razmerju 1 : 4, ter med drugimi trdi, da so si kmetje nadrli itak preveč denarja.

Enako mnenje o naših kmetih zastopa tudi glavni list slovenskih socialnih demokratov „Naprejš“. V številki 6, z dne 9. januarja 1920 piše namreč proti njim sledeče:

Draginja in obleka.

Veliko se piše o draginji. A skoro nič se ne zmenja kmeta, ki je tudi velik pospeševatelj te nezgode. Neverjetno je, kako dandanes premožni kmet odira takozvane male ljudi. Pred vojno zadolžen, nemovit in do sile ponižen, je med vojno obogatel. Zrasel mu je greben in prej mehko srce mu je postalo kamen. Računati obogemu delavcu, učitelju ali uradniku 3 K za jajce, druga živila pa tudi za nezasluzene cene, to je njemu pravično. In, da še sploh preda, to je še posebna njegova milost, ki jo skaže rezežu, navezanemu na malo plačo. Petičnemu kmetu se dandanes dobro pozna, da ne trpi nobenega pomanjkanja. Njemu danes denarja ni več treba, tako pravi sam. Zato tudi ne mara niti drago prodati svojih živil in živine, ker je slišal, da bo denar padel in bi potem ne imel niti blaga niti denarja. Zato bi bil prav skrajni čas, da se tudi temu odpomore. Revni delavec in uradnik stradata in garata vse božje leto in nimata ničesar obleči, kmet in trgovec pa se juna prezirljivo smejeta v obraz.

Ne vem, ali govori iz Koračevih in „Naprejševih“ trditve več nevednosti ali nameravane neresnice. Na vsak način pa je naša javnost dolžna spoznavati resničen položaj kmečkega ljudstva in brez olepševanja in brez pretiravanja, moramo gledati resnici v obraz!

Stokrat je bila že ovržena trditev, da je kmet povzročitelj draginje in da je kmečko ljudstvo krivo današnjega stanja. Za vsak pridelek lahko strokovno in stvarno dokažemo, da povišanje cen kmečkih pridelkov ni v istem razmerju, kakor povišanje cen potrebščin, katere mora kmet kupovati. Kdor gre globoko v kmečko naše življenje, in naše sedanje narodno-gospodarske razmere, pač mora priti do drugih zaključkov, kakor minister Korač in list „Naprejš“.

LISTEK.

Dvestoletnica božje poti Sv. Janeza Nepomučana na Radelju pri Mariboru.

Vrzepak.

Meseca maja prihodnjega leta 1921 bo minilo 200 let, odkar se je začela nekaj tako slavna božja pot pri Sv. Janezu Nepomučanu na prijazen hriboček ob pobočju gore Radelj, župnije Maribreg. Ne bilo bi prav, ako bi ta spomenik šel neopažen mimo sedanjega roda in bi božja pot ter krasna romarska cerkev prenehali, ta spomenik rodov, ki so živeli 180 do 200 let pred nami. Ako so predniki postavili veliko in lepo romarsko cerkev v znak hvalečnosti in posebnega čiščenja do velikega svetnika sv. Janeza Nepomučana, naj bi ista ne razpadla v sled zanikarnosti sedanjega rodu.

Ce prideš zvečer dne 15. maja k Sv. Janezu, se boš čudil, koliko romarjev se je tam zbralo od blizu in daleč, Slovencev in Nemcev. In vstopivši v cerkev se boš čivil njeni prostornosti, širokosti in visokosti, njenim krepkim zidovom, lepi razsvetljavi, starijskim oltarjem in dragoceni mašni opravi.

Znano je, da je bil sv. Janez kanonik v Pragi in da ga je dal hudobijam in strastem udani kralj Venčeslav vreči v reko Vltavo. Svetnika so začeli že koj po smrti častiti in so njegov grob v praški stolnici zvesto čuvali. Leta 1719 pa so ga odprli v pričlo posebne komisije in so našli svetnikove kosti, jezik pa še čudežno ohranjen. Ta znameniti dogodek je posebno vzbudil svetnikovo čiščenje, papež Benedikt

XIII. je leta 1721 proglasil sv. Janeza za blaženega in njegova slava se je razširjala po vsem svetu. V Evropi in Ameriki se najdejo ob vodah in mostovih kipi in nekaj so župnije kar tekmovala med seboj, kje bodo prej postavili sv. Janezu kip ali oltar, tako kakor se dandanes po vsem svetu stavijo spomeniki luški Mariji.

Maribrezani so bili med prvimi. Se isiega leta 1721, ko se je dovolilo splošno svetnikovo čiščenje, je premožni kmet Marko Gerold postavil njemu na čast zapeto kapelo za sto ljudi. Kje je stala ta kapela, v tem si niso edini. Zgodovinarji trde, da taci, kjer stoji sedaj romarska cerkev, domačini pa, da na visini, oddaljeni približno pet minut vzhodno od cerkve, v smeri, ki se pred nedavnimi vsako leto vršila procesija z Najsvetejšim na lepo nedeljo v osmini praznika prešvetega Rešnjega Telesa. Verjetnejša je druga trditev. Posvetil je kapelo Jurij Maury, tedaj župnik v Maribregu. Lepo doprsno sliko sv. Janeza za na oltar, ki sedaj visi poleg vhoda v zakristijo, je darovala samostanska prednica dominikank v Maribregu Katarina Suzana grofica Grotta.

Kmalu se je razširil glas, da se godijo pri tej kapeli posebna uslišanja in znamenja. Ljudje so s čedalje večjim zaupanjem in v večjem številu senkaj romali, prinašali so tudi obilne darove. Treba je bilo večje cerkve. Leta 1729 je prišel iz St. Andraža na Koroškem, kjer je bil takrat sedež lavantinske škofije, knezoškof Jožef graf Attems in je slovesno položil temeljni kamen za novo veliko cerkev. Leta 1732 je bilo že pozidano duhovnišče in v njem postavljen sedanji veliki oltar. Iz Neroldove kapele so slovesno prenesli svetnikovo podobo v oltar, cerkev pa zidali naprej. Leta 1735 je bila dovršena. Dolga je 40 metrov in ima tri ladje. Dne 4. maja je je z velikim oltarjem vredno svetil prej imenovani škof. Prvi dan je bilo

posvečenje cerkve, drugi dan birma istotam; birmanec je bilo 2777. To leto je prišlo okoli 20 tisoč romarjev. Izmed darov se mora posebno omeniti krasni kelih z latinskim napisom in s podobo Janeza. Kelih se je rabil že na dan posvetitve. Potem dragoceno zlato in srebrno vezeni mašni plašči, darovani od visoke gospode. V novejšem času so prinesli pobožni romarji iz občin Heimschuh, Sausal in Sv. Ana dva dragocena mašna plašča, vezena v zlato, in novo ogrinjalo ali velum za blagoslov. Med strašno svetovno vojno so domačini marsikaj prispevali; tako je posestnica Marija Dietinger pri Sv. Janezu kupila krasno mašno in evangelijsko knjigo, ter nove voščene sveče. Nek drugi darovatelj, ki pa se ne smg imenovati, je plačal novo umetno vezeno ministrantsko obleko in harmonične oltarne zvonce, vse naročeno pri trdi Heini na Dunaju, nadalje nove šopke za sveče in še marsikaj drugega. Zanimiv je križev pot in cerkvene klopi v prezbitteriju, dar nekdanjega samostana maribregškega. Leta 1742 sta se postavila oba stranska oltarja sv. kmeta Izidora in sv. dekle Notburge; njuni sliki je izvršil Janez Krstnik Fromiller. Omeniti se morajo mnoge zaobljubljene ali votivne podobe in kipi, ki izražajo zaupanje in hvalečnost do zaščitnika te cerkve. Na levi ali listni strani velikega oltarja je kip predstavljajoč plemenitaša v verigah, ki je bil doma v grajščini Ledine pri Maribregu in na priprošujo sv. Janeza rešen iz ujetništva. Na evangelijski strani vidiš bolnika na smrtni postelji in hromega popotnika z bergljami, ki sta bila na priprošujo sv. Janeza ozdravljena. Na zadnji strani oltarja visi na platno slikana votivna podoba sv. Janeza v kanoniški opravi z zlato veržico okrog vratu. Na vsaki strani oltarja visi na steni krasen pozlačen relikvijar ali shramba za ostanke svetnikov. V ladji na evangelijski strani je lepa na platno slikana podoba

Kakšno je gospodarsko stanje letos?

Zelo velik del našega kmetijskega ljudstva živi izključno od vinogradništva. Par polovnjakov vina v normalni letini je edini dohodek. In letos? Uime in vremenske neozgode so opustošile pretežno večino vinogradov in letošnji pridelek znaša jedva eno šestino do eno četrtino navadne letine. V mnogih krajih se tega ni! Kdor zna, koliko obleke se strga pri obdelovanju vinograda in kakšni so sedaj stroški, ta mi pač mora pritrčiti, da naš kmet vinogradnik nima ob svojih praznih upih in praznih sodih niti volje niti močnosti, da bi se komu smejal. Pač pa gleda s težko srčbo in z grenkostjo v srcu v negotovo bodočnost. Le oglejte si naše vinogradne kraje, pa mi morate pritrčiti, da ne pretiravam!

Naši sadjarji so imeli letos nenavadno malo sadja. Spomladansko deževje je z mrazom vred ugonobilo zgodnje in pozno sadje že v cvetu in posebej zelena Štajerska že dolgo vrsto let ni imela tako slabe sadne letine, kakor ravno letos. Ali so menda to tisti ljudje, ki se naj smejejo drugim?!

In naši živinorejci?! Ti so imeli prav posebno nesrečo. Pretežna večina občin je bila prizadeta po raznih nalezljivih boleznih. Pljučna kuga, bolezen na goben in parkljih ter cela vrsta drugih, so bili stalni strašni gostje v hlevih za govedo. Pri svinjah je bilo še slabše. Poznam veliko število vasi, kjer je poginilo ali na prisilnem zakolu padlo do tri četrtine vseh svinj v občini. Kaj ne, gospodje, tako prizadet kmet se posebno lahko smeje! Le čitajte samo uradna poročila v uradnem listu o teh stvareh, pa boste morali pritrčiti, da nič ne pretiravam. Če bi videli toliko, kakor sem videl jaz, pa boste morali imeti o kmetu drugo mnenje, kakor ga imate sedaj.

Ne bom opisoval naravnost nepreglednih težav in stroškov, ki so jih imeli letos naši kmetijski ljudje s spraviljanjem krme, stelje in vseh poljskih pridelkov. Vprašajte našega poljedelca, koliko je pridelal letos pšenice, rži, krompirja! Ali se nič ne spominjate, da je gnjila in propadala ajda tedne in mesece na njivah zaradi neugodnega vremena? Toda kmetškemu ljudstvu ne boste verjeli, zato le vprašajte pri zastopniku ministerstva za prehrano Slovenije, koliko živil mora kupiti kmetško ljudstvo!

Druge težave in krivice.

K vsem tem gospodarskim nezgodam, nesrečam in težavam pa še pride pritisk od strani davčnih oblasti, kakor ga do sedaj še nikdar ni bilo. To je pač delo in sad socialistične in liberalno-demokratske vlade! Se nikoli ni bilo tako trdega osebno-dohodninskega in celo nepostavnega vinskega davka ter drugih direktnih in indirektnih davščin, kakor pod sedanjico vlado.

Pridenimo k temu še dejstvo, da se je ljudstvu odvzelo pri kolekovanju kar meni nič, tebi nič 20% težko pridobljenega denarja in da se ta odvzeti denar ne obrestuje!

Vaša metoda je pač ta: pe sramotnih cenah, ki niso v nobenem razmerju s skrbjo, s trudom, z delom in znojem, naj prodaja kmetško ljudstvo brez izjeme svoje pridelke. Za drag denar pa naj kupuje vse karkoli rabi, pa naj bo to žebelj na okovani čevljevi peti ali klobuk, odnosno ruta na glavi, naj bo motika v roki ali mlatilni stroj v skednju!

Pomoč je v nas samih!

Toda kaj se bomo veliko prerekali?! Prepričali mi naših načelnih kulturnih in gospodarskih časopisnikov ne bomo. Le spominjamo se daleč nazaj v prejšnja leta! Vedno so po svojih shodih in po svojih listih vpili, da kmetško ljudstvo odira. Tudi tedaj je to bilo, ko so imeli kmetški pridelki sramotno nizke cene. Eno samo sredstvo imamo, ki je zanesljivo in uspešno: politično in gospodarsko, se trdno organizirajmo! Vse naše krščansko in kmetško ljudstvo mora priti do prepričanja, da mu je pogoj za obstanek in procvit le v močni politični organizaciji: Kmečki zvezi in v naših kmetijskih zadrugah. Zato vsi z vneto in požrtvovalnostjo na delo!

Kmečka zveza je znala odbiti marsikateri udarec, ki so ga naši vsakovrstni nasprotniki namenili našemu slovenskemu krščanskemu kmetškemu ljudstvu. Vsled zavednosti, močnatosti in poštenosti naših ljudi bo zmagovala in vršila tudi naprej svojo nalogo. Naše vrste se množijo po celi Jugoslaviji bolj kakor pri katerikoli drugi stranki in ko bomo številno močni, bomo točko za točko uresničevali naš program, ki ne pozna in ne oznanja sovraštva, temveč hoče le pravico vsakomur.

Pomislek o davku na vojne dobičke.

(Opomba: Objavili smo postavbo o davku na vojne dobičke v štev. 1-t. l. "Slov. Gospodarja.")

Slednjice je vlada izdelala načrt davka za vojne dobičke, katerega smo tako silno zahtevali in ki je tako silno potreben. Pravzaprav bi se morali te postavbe veseliti, vendar se je pa za enkrat še ne moremo. V tem suhem osnutku ni namreč nič povedano, kaj se bo smatralo za vojni dobiček in kdo bo ta dobiček ocenjeval. Mogoče je in vidimo nevarnost, da bodo pri kmetijskih obratih ravnotako ocenjevali dobičke in delali bilance, kakor pri tovarniških ali celo kakor pri trgovskih ali bankirskih podjetjih. Vzemimo en slučaj: Kmet Miha je imel pred vojsko prav majhno domaćijo-kmetijo, katero so cenili na 10.000 K. Bil je zelo zadolžen, vsega dolga je imel do 5000 K. Ko se je oženil in začel kmetovati, ni bil kljub svoji varčnosti in marljivosti niti v stanu plačevati obresti in dolg je raste vedno bolj. Nekaj let pred vojno se je začelo njegovo stanje boljšati, otroci so odrasli in pomagali, vino je imelo boljše ceno. Prišel je tako daleč, da je vsaj redno plačeval obresti, plačal nekaj najmanjših dolgov, nekoliko zboljšal kmetijo, si omislil živine itd. Upal je, da pride tako daleč, da bo lahko nekod zapustil otrokom dobro urejeno kmetijo brez dolga in sam bo za starost preskrbljen. Med tem je prišla vojna. Dva najstarejša sina, 18-20letna fanta, sta morala k vojakom, eden je ubit, drugi se je vrnil dočlov

ves izčrpan, za delo le malo sposoben. Tudi gospodar se je kot črnovojnik potikal in stradal po raznih etapah in je sedaj izčrpan. Delala je mali z majhnimi otroci, ki so vsled napora v rasti in razvoju zaostali. Toda poljski pridelki so rastle v ceni. Žena je prodala vino in plačala ves dolg. Odprodati je morala tudi nekaj živine. Sedaj ima v posojilnici 10.000 K in nič dolga, a posestvo je cenjeno na 50.000 K. Torej je sedaj za 55.000 K bogatejši, kot je bil pred vojno. Ali je to res in ali naj se mu vsled tega naloži davek na vojne dobičke? Po vladnem načrtu bi moral plačati 21.000 K vojnega dobička. V resnici je pa posestvo sedaj veliko manj vredno kot pred vojsko. Cenjeno je tako visoko samo radi tega, ker je sedaj denar malo vreden. Rodbina, ki je bila pravzaprav kmetov glavni kapital, je sedaj izčrpana in njena delavna sila izrabljena. Sedaj bi sam potreboval denarja, da zopet uredi svoje gospodarstvo. Ako bo moral plačati vojni dobiček, bo moral ne samo dati ves prihranek, ampak še najeti nov velik dolg. Vzeti bo moral posojilo sedaj, ko je denar ničvreden in vračati pozneje, ko bo zopet zelo drag. Tako bo kmet zopet tlačan in suženj kapitala. Ena najlepših gospodarskih pojavov te vojne je ravno, da se je kmet osvobodil svojih dolgov. To svobodo mu moramo varovati. Pri kmetijah se mora torej računati resnični vojni dobiček, ne pa samo dozdveni, nastali iz tega, ker je sedaj zemljišče višje

cenjeno. Upoštevati se mora pa tudi škoda, katero je trpela kmetija radi izgube delavnih sil, radi obrabe kmetijskega inventara in slabejšega, manj pravilnega obdelovanja. Obnem se nikakor ne smejo upoštevati dolгови, katere je kmet med vojno plačal. Drugačen je dobiček, katerega je naredila banka ali verižnik, čisto drugačen in samo dozdeven pa dobiček, katerega je prinesla vojna malemu kmetu.

Iz tega davka na vojne dobičke kmetje zopet lahko uvidijo, kako kmečki prijatelji so demokrati (liberalci) in socialisti.

Vzrejte plemenske bikce in mrjaške!

Zidansek, živinorejski nadzornik.

V živinoreji smo Slovenci zaenkrat navezani sami na se. Treba bo pokazati, da si moramo sami iz lastne moči pomagati, treba bo pokazati, da si upamo domača živinska plemena sama iz sebe tako daleč izboljšati, da nam bodo dajala višjih užtkov in s tem boljših dohodkov. Ne smemo si pa prikrivati, da je to težavna naloga, katere brez smotrnega načrta ne bomo mogli zadovoljivo izvršiti. Pri tem načrtu bo treba žilavega, premišljenega dela živinorejskih strokovnjakov, pridnega in zvestega sodelovanja živinorejcev samih in pa medsebojnega trdnega zaupanja. Le s temi predpogoji bo naše delo lahko in hvaležno.

Najvažnejša je trenutno gotova oskrba z dobri mi bikci in merjasci. Iz narodnogospodarskih ozirov se ne smemo preveč zanašati na uvoz plemenskih bikov in merjascev iz inozemstva. Treba bo torej iste v domovini vzrejati. Zato polagam živinorejcem na srce, da puščajo lepe junčke in merjasčke za plemo, seveda naj bodo posestniki pri odberi izbirčni. Le potomci zdravih, najbolj dobičkanosnih krav, ki se odlikujejo po dobri mlečnosti, naj se odberejo v ta namen! Zavedajmo se, da je v pravilni odberi za plemo prihodnost naše živinoreje. Živinorejci naj se poslužujejo pri tem velevažnem delu nasveta gospodov živinozdravnikov in živinorejskih inštruktorjev (eden bode imel sedež v Celju). V plemenske namene so najbolj prikladna jesenska in zimska teleta, vsled tega je ravno sedaj pravi čas, izbrati prave živali.

Opozarjam se na to, da bosta kmetijsko poverjenstvo in kmetijska družba zanaprej rabila v svrhu uspeševanja živinoreje večje število dobrih plemenjakov, zato se bodo živali v dokazano dobrim pokolenjem lahko prodale. Če bi pa ena ali druga žival navzlic vsej premišljeni plemenski odberi in dobri oskrbi ne odgovarjale za plemo, se to ni nobena nesreča, saj jih še vedno lahko pozneje pustimo skopiti ali pa jih vnovično za zakol. Rizika torej živinorejce pri tem ne bo imel.

Živinorejci, ki imajo lepo in dobro živino, posebno oni iz priznanih plemenskih okolišev, vzrejte bikce in merjasčke! Pokažimo celemu svetu, da tudi imamo smisel in razumevanje za potrebe naše domače živinoreje.

Na gostijah nabirajte za Kmečko Zvezo!

lo na Spodnjem Štajerskem v mladinski organizaciji pred vojsko, a ta nam je vse pokvarila! In kdo bo zopet delal zidal? Tistih, ki razdirajo, je na tisoče, da na milijone, a delavcev, požrtvovalnih in nesebičnih, vedno manj.

Da, lepo je in lepšega na svetu biti ne more, kakor je mladina navdušena za svoje vzore. Zapisnik Mladeniške in Dekliške Zveze ti pove, o čem se je na sestankih govorilo in deklamiralo. Razun domačih govornikov in govornic so nas počastili gg.: dr. Verstovšek, dr. Hohnjec, dr. Kovačič, pokojni župnik Hirti, poslanec Pišek, dvakrat gospod Pušenjak in enkrat sedanji nadučitelj marbreški, g. Lešnik. Razun imenovanih so še govorili odposlanci izobraževalnih društev iz Ribnice, Mute in Slovenskih goric. Dne 3. marca 1918 je bila pri Sv. Janezu Kerkova slavnost, pri kateri je zaradi deklaracije prišlo do nekoliko razburjenja, kar pa ni vredno, da bi človek jezik obrnil za to. Očitno se nam je, da silimo pod Srba. Ko sem bil v gimnaziji v Celju, nam je nekoč dejal gospod profesor blagega spomina, da je za človeka največja nesreča nevednost. Jaz bi se dostavil: nevednost in strast. Nekdo se je med vojsko izrazil, da se bodo Habsburžani še kesali, da niso postavili vislice za take ljudi, kakor je bil ministrski predsednik vitez dr. Seidler in zunanji minister grof Czermin. In sedaj je to resnica. Mi bi bili dobili Jugoslavije tudi brez vojske.

Zadnji sestanek pri Sv. Janezu se je vršil dne 23. sušca 1919. Krasen pomladanski dan! Zborovali smo na prostem pod lipo. Govorila sta gg. Pušenjak in Lešnik. Imeli smo načrt, društveno delovanje od Sv. Janeza preseliti v trg in ondi ustanoviti posojilnico, čitalnico in pevsko društvo. Pa zapihal je nasprotni veter in temni oblaki so zakrili pomladansko sonce. Zlato sonce! Ali se še pokaže ledaj!?

sv. Alojzija, darovana od nemških romarjev. Omeniti je starodavni in lepi Marijin kip v steni evangelijske stranske ladje in v epistolski ladji podoba sv. Jožefa, ki ima spodaj letnico 1833, zgoraj pa napis: S. JOSEF JESUSAV PRELUBI VARH PROSI BOGA. To je: S. Jožef Jezusav prelubi varh prosi Boga. Ko je leta 1756 cerkev pogorela, so postavili nov strešni stol in naročili v Celovcu 4 krasne zvonove, ki so imeli najrazličnejše svetnike upodobljene in pa vsi v latinskem jeziku pobožne prošnje zoper nevlado. Vojska tudi tem zvonovom ni prizanesla. Dasiravno država ni imela pravice jih vzeti, bili so za celih 24 let starejši kakor se je glasila postava o starosti zvonov, ki se morajo sneti, bili so torej zgodovinske vrednosti, in vkljub temu, da so romale prošnje od Ponceja do Pilata, so prišli vojaki. Ravno isti večer, ko je cesar Franc Jožef v gradu Schönbrunn ob 9. uri dne 21. novembra 1916 umrl, so zvonovi pri Sv. Janezu zadnjikrat peli. Drugo jutro so jih sneli vojaki. Nesrečna Avstrija! Kakor si delala, takšen je bil tudi tvoj konec. Da bi vsaj Jugoslavija bolj pametna bila! Sicer pa leži še mnogo celih zvonov v skladiščih blizu Gradeca in Dunaja in merodajne oblasti bi se naj brigale za to, da se ti zvonovi povrnejo, ker odškodnine za odvzete zvonove itak ne bo nobene.

Slavni samostan dominikank, od katerega je cerkev sv. Janeza mnogo prejela, je odpravil cesar Jožef II. Postavil ga je v prvi polovici 13. stoletja grajščak Seyfried marbreški. Razun samostanske cerkve stoji dandanes še celotno poslopje, v bližini pahljavna kalvarija kakor je ni blizu in daleč. Mnogo je kalvarija obiskovana vsako nedeljo in praznik, zlasti pa na Veliki petek, ko ob 3. uri popoldne paroma tje kakaj številna procesija. Sedanji kipi, ki so v človeški velikosti romantično postavljeni med skalovjem in grmovjem, so bili obnovljeni leta 1859. Dasi je cerkev sv. Janeza tekom časa mnogo trpela, je božja

pot še vedno zanimiva ostala. Zeleti je, da bi jo tudi nadalje še obiskovala Slovenec in Nемец, akoravno ju loči nova državna meja. Slovenci pridejo iz župnij Maribreg, Brezno, Remšnik, Ribnica, Sv. Anton, Vuhred, Vuzenica in Muta; Nemci pa iz občin Eibiswald, Deutsch-Fresen, Heimschuh, Klein, Säusal in Sv. Ana.

Bedi tudi omenjeno, da je bil Sv. Janez zadnjih 10 let središče in ognjišče mladinske organizacije za marbreški okraj. Mladeniška Zveza in Dekliška Zveza v Maribregu sta imeli pri Sv. Janezu lastno društveno sobo in lastni oder za igre. Novi oder se je nabavil, ko se je ob pričetku vojske na sveti božični večer predstavljala igra: Na betlehemskih poljanah. Zivahno je bilo društveno življenje pred vojno, a tudi med vojsko ni izumrlo. Celo v najbolj kritičnih dneh svetovne vojne sta imeli Mladeniška in Dekliška Zveza pri Sv. Janezu redne občne zборе in sestanke. Dočim se je svet vsled vojne vedno bolj pogrezal v sebičnost in materijalizem, smo se mi navduševali za vse, kar je resnično, lepo in blago in piscu teh vrstic ostanejo ti časi mladinske izobrazbe kot najlepši časi njegovega življenja v spomina. Ne pozabim vas nikdar! Zalibog, mnogo vrlih fantov ni več! Bili so kakor bi jih iz skatljice vzeli. Lepi po duhu in telesu, nadarjeni, nepokvarjeni in iz srca udani. Izvrstne moči za društveno delovanje. A vojska jih je pobrala. Tam daleč spe, nekateri pri Gorici, druge krije gališka gruda. Bedi vam zemljica lahka! Na svidenje nad zvezdami! Skoro bi rad pohitel za vami. Saj ni več resnice na svetu. Kako že pravi Kristus v evangelju: Kadar se bo svet obtajal, kadar bodo letni časi bolj mrzli postajali, takrat bo prava ljubezen med ljudmi ginila. Ali ne živimo morda mi v tistih časih?! Večkrat se je slišalo med vojsko, najboljši padejo, ni jih več nazaj; slabi pa se vračajo. Kolikokrat sem slišal tožiti: Kako, lepo je bi-